

СТАНОВЛЕННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК САМОСТІЙНОГО НАУКОВОГО НАПРЯМУ

Статтю присвячено одній з актуальних проблем сучасних наукових досліджень – міжкультурній компетентності, зокрема, проблемі її становлення як самостійного наукового напрямку. Здійснено теоретичний аналіз наукових праць із досліджуваної теми та міжнародних документів. Авторка статті дійшла висновку, що зародження міжкультурної компетентності розпочалося після Другої світової війни. Доведено, що причиною появи нового напрямку стала потреба, яка виникла у спілкуванні з представниками різних країн та народів, що не могла бути задоволена тогочасними комунікативними інструментами. Зауважимо, що знання іноземної мови не було достатнім засобом комунікації з представниками інших культур.

Авторка статті вивчила та проаналізувала розвиток наукових уявлень про міжкультурну компетентність у Сполучених Штатах Америки, в Європі та Україні у хронологічній послідовності.

Досліджено, що термін “міжкультурна компетентність” з’явився в процесі вивчення міжкультурної комунікації та виведення її в окрему галузь. Аналіз наукових праць з теми дав глибше розуміння того факту, що зародження наукового напрямку стало наслідком практичної необхідності американських дипломатів забезпечувати успішну взаємодію з населенням країн перебування з урахуванням їхніх культурних особливостей.

Узагальнивши інформаційний масив наукової літератури, авторка зазначає, що дослідження проблематики культурного розмаїття в Європі вже понад 50 років. Вивчено та проаналізовано низку міжнародних документів, прийнятих Радою Європи, які покликані регулювати питання міжкультурного діалогу як між країнами-членами Ради та їх громадянами, так і в межах самих країн.

Авторка статті звертає увагу на те, що у вітчизняній науці міжкультурна компетентність почала широко вивчатися лише на початку XXI ст. Також зауважено на важливості таких досліджень для формування інтеркультурної компетентності фахівців різних галузей, враховуючи сучасні глобалізаційні й інтеграційні процеси, поглиблення міграційних процесів в Україні та світі.

Ключові слова: міжкультурна компетентність, інтеркультурна компетентність, комунікація, міжкультурна комунікація, культура, міжкультурний діалог, міжкультурна взаємодія, культурне розмаїття, багатокультурне середовище.

Професійна компетентність фахівців різних галузей діяльності стає неможливою без опанування ними міжкультурної компетентності з метою реалізації поставлених цілей і завдань у професійній сфері.

Проблема інтеркультурної компетентності ще з часів початку дослідження міжкультурної комунікації у 50-х рр. XX ст. та виокремлення її в науковий напрям була актуальною для всіх країн, які мали хоча б якісь контакти з представниками інших держав та які не могли порозумітися. Завдяки усвідомленню культурних відмінностей різних етнічних груп, що мали вплив на формування їхнього світобачення та устрій країн, та подальшому вивченню факторів, які зумовлювали виявлені відмінності, у науковому світі з’явилися теоретичні та практичні надбання щодо знань, вмінь та навичок, якими повинна володіти особа для досягнення успіху під час взаємодії з представниками інших культур [4, с. 141].

Дослідженням проблем міжкультурного розмаїття в Європі вже понад 50 років. Після Другої світової війни більшість європейських держав шукала шляхи поширення правових стандартів, норм та основних принципів щодо забезпечення порозуміння між представниками різних культур та одночасного запобігання будь-яким утискам особистості в її розвитку, самовираженні та житті загалом. Налагодження та забезпечення міжкультурного діалогу стало нагальною потребою як у самих країнах Європи, так і поза ними. Володіння відповідними знаннями, навичками та вміннями щодо здійснення ефективної комунікації і досягнення порозуміння між представниками різних культур, простіше кажучи, міжкультурна компетентність, стало вимогою часу для всіх учасників налагодження міжкультурного діалогу в багатокультурному середовищі [3].

Метою статті є аналіз і дослідження наукової літератури щодо історії виникнення та становлення міжкультурної компетентності як самостійного наукового напрямку в світі, Європі та Україні.

Становлення міжкультурної комунікації як навчальної дисципліни було зумовлено суто практичними інтересами американських політиків і бізнесменів. Після Другої світової війни активно розширювалася сфера впливу американської політики, економіки та культури. Представники дипломатичних служб і бізнесу, які працювали за кордоном, часто виявляли свою безпорадність та неспроможність вирішувати ситуації непорозуміння з представниками інших культур. Нерідко це призводило до конфліктів, неприязні, образ. Навіть досконале знання відповідних мов не готувало їх до складних обставин роботи за кордоном. Унаслідок чого виникло усвідомлення необхідності вивчення не лише мов, а й культур інших народів, їхніх звичаїв, традицій, норм поведінки [2, с. 149].

Термін “міжкультурна компетентність” з’явився в процесі вивчення особливостей міжкультурної комунікації та виведення її в окремий науковий напрям. Після Другої світової війни США взяли на себе роль світового політичного та економічного лідера й почали впроваджувати низку програм для допомоги

у відновленні країнам, що постраждали внаслідок воєнних дій (наприклад, план Маршала, який передбачав підтримку Великобританії, Франції, Італії та Німеччини). Окрім того, США взяли напрям на розвиток країн Латинської Америки, Африки та Азії завдяки наданню технічної допомоги. Більшість запланованих програм зазнали невдачі, що зумовило втрату великих коштів. Причиною втрат стало неврахування під час розробки проектів культурних особливостей країн, що визначали специфіку їх політичної, економічної та технічної структури [4, с. 142].

У той час американські дипломати під час підготовки вивчали лише історію та політичний устрій своєї країни. Водночас, перебуваючи в іноземній державі, мову, культуру, специфіку ладу країни перебування вивчали самостійно. Усе це спричинило низький професійний рівень й унеможливило якісне виконання поставлених завдань.

У відповідь на ситуацію, що склалася, уряд США в 1946 р. ухвалив Акт про службу за кордоном і створив Інститут дипломатичної служби, який найняв Едварда Холла та інших визначних дипломатів і лінгвістів, зокрема Рея Бердвістела та Джорджа Трейджера, для розробки відповідних курсів з метою підготовки фахівців до роботи за кордоном. Оскільки міжкультурних навчальних матеріалів було не досить, вони розробили власні, де сформулювали свої погляди на культуру й комунікації [2, с. 149].

Вчені інституту сформували комплексний підхід до навчання міжкультурної комунікації в контексті дисциплін лінгвістики, антропології, соціології та психології [2, с. 149].

У 1959 р. побачила світ праця Едварда Холла "Німа мова" ("Silent Language"). Автор не лише переконливо довів найтісніший зв'язок між культурою та комунікацією, а й звернув увагу вчених на необхідність дослідження не стільки цілих культур, скільки їх окремих поведінкових підсистем. Едвард Холл визначив поняття "міжкультурна комунікація" та першим сформулював парадигму міжкультурної комунікації. Актуальність обговорюваних проблем призвела до появи спеціальних журналів: "Щорічний журнал із міжнародних та міжкультурних комунікацій" ("The Intercultural and Intercultural Communication Annual") та "Міжнародний журнал з міжкультурних відносин" ("International Journal of Intercultural Relations"). На їх сторінках висвітлюються проблеми, пов'язані з комунікацією, культурою та мовою. Журнали досі видаються, хоча перший тепер виходить під назвою "Журнал із міжнародної та міжкультурної комунікації" ("Journal of International and Intercultural Communication") під егідою Національної асоціації міжкультурної комунікації (National Communication Association) [2, с. 149].

Становлення міжкультурної комунікації як самостійного наукового напрямку зумовлене проведенням активних досліджень та публікацією праць таких американських учених, як: А. Сміт, Л. Самовар та Р. Портер, Дж. Кодон та Ф. Есеф, В. Гудікунст та Ю. Кім, тощо [1, с. 158].

Е. Роджерс і Т. Стейнфатт стверджують, що "заявлена або замовчана мета більшості досліджень, навчань та викладання у сфері міжкультурної комунікації – це підвищення міжкультурної компетентності індивідів" [7, с. 221]. Ця мета була очевидною ще з початку розвитку галузі міжкультурної комунікації в 50-х рр. XX ст. в інституті дипломатичної служби [4, с. 142].

Розвиток теорії міжкультурної комунікації США у 60–70-х рр. XX ст. було доповнено новими напрямками та аспектами дослідження. Одним із них стало дослідження питання адаптації до інокультурного середовища та проблеми культурного шоку. Сучасний науковий пошук у сфері міжкультурної комунікації в США відбувається за двома напрямками: 1) міжкультурна комунікація як спілкування та взаємодія культур різних країн і народів; 2) міжкультурна комунікація як спілкування та взаємодія субкультур у межах однієї великої культури. Історія становлення міжкультурної комунікації та систематизація вмінь і навичок міжкультурної компетентності є найкращим прикладом швидкого реагування уряду США на нові вимоги перебігу світових глобалізаційних процесів. Дослідження сучасного стану актуальності питання міжкультурної компетентності в Сполучених Штатах Америки виявило, що володіння інтеркультурною компетентністю виокремлено в один із основних складників підготовки компетентних фахівців різних професійних напрямів [2, с. 149–150].

Необхідність володіння міжкультурною компетентністю в США розглядається у чотирьох площинах: 1) на рівні зовнішньої політики та державної служби США; 2) на рівні навчальних програм і досліджень проблематики міжкультурної комунікації та міжкультурної компетентності; 3) на рівні бізнесу; 4) на рівні громадян США [2, с. 150].

Дослідженням проблематики міжкультурного розмаїття в Європі вже понад 50 років. Після Другої світової війни більшість європейських міжнародних організацій шукала шляхи поширення правових стандартів, норм та керівних принципів щодо забезпечення порозуміння між представниками різних культур та водночас щодо запобігання будь-яким утискам особистості в її розвитку, самовираженні та житті загалом. Налагодження та забезпечення міжкультурного діалогу стало необхідним як у самих країнах Європи, так і поза ними. Володіння відповідними знаннями, вміннями та навичками щодо здійснення ефективної комунікації та налагодження взаєморозуміння між представниками різних культур, тобто міжкультурна компетентність, стало вимогою часу для всіх учасників налагодження міжкультурного діалогу в умовах культурного розмаїття багатокультурного середовища [3].

Рада Європи (РЄ) була утворена 5 травня 1949 р. "з метою досягнення більшого єднання між її членами для збереження та втілення в життя ідеалів і принципів, які є їхнім спільним надбанням, а також для сприяння їхньому економічному та соціальному прогресу" [5]. Головним завданням цієї регіональної

міжнародної інституції є координація зусиль законодавств країн-членів для забезпечення норм ліберальної демократії, викладених в Європейській конвенції із прав людини (1950 р.) та Конвенції з захисту прав людини та фундаментальних свобод (1953 р.). Керівним органом Ради Європи є Кабінет міністрів. До його складу входять міністри закордонних справ держав-членів РЄ або їх постійні представники [5].

Із початку свого заснування Рада Європи ставить питання налагодження міжкультурного діалогу між країнами-членами та виховання поваги до культурного розмаїття на перше місце. 19 грудня 1954 р. РЄ ухвалила Європейську культурну конвенцію (The European Cultural Convention). Її мета полягає у налагодженні взаєморозуміння між народами Європи та взаємної поваги до їх культурного розмаїття тощо, у заохоченні до вивчення мов, історії, культури країн-підписантів Конвенції [9].

Мультикультуризм як нова концепція суспільного ладу з'явився у західній частині розділеної Європи, яка обстоювала політичне визнання особливого способу життя меншин нарівні зі способом життя панівної більшості. Такий підхід відрізнявся від концепції асиміляції, яка ґрунтувалася на протиставленні “більшість – меншість”, підтримкою відокремлення меншості від більшості [3].

Уперше поняття “міжкультурна компетентність” виникло в європейській науці на початку 1970 р., коли відбувалося становлення інтеркультурної компетентності як самостійного наукового напрямку. Під час цього процесу, на межі 70–80-х рр. ХХ ст., актуальності набуває питання ставлення до іншої культури, її цінностей, подолання етнокультурного центризму. У контексті тогочасних досліджень проблема міжкультурної компетентності почала розглядатись як комплекс аналітичних і стратегічних здібностей особистості в процесі міжособистісної взаємодії з представниками іншої культури [6, с. 188–189].

До середини 80-х рр. ХХ ст. в європейській науці панувала думка, відповідно до якої оволодіти міжкультурною компетентністю можна завдяки отриманим знанням у процесі міжкультурної комунікації. Такі знання поділялися на специфічні, тобто знання про конкретну культуру в традиційному трактуванні, та загальні, тобто комунікативні навички, толерантність, емпатійне слухання, знання загальнокультурних універсалій. Про це писали А. Моосмюллер та Х. Барковскі.

Значний внесок у дослідження міжкультурної компетентності у західній педагогіці зробили такі вчені: М. Беннетт, Г. Візман, В. Гудікунст, К. Клане, Д. Коестер, М. Люстіг, Р. Нішида, Е. Поуп, К. Рейнольдс, М. Сорті, В. Тейлор, П. Уайзмен, А. Флай Сент-Марі, М. Хаммер, Е. Ханніган, Г. Хоуел, К. Чень та інші [6, с. 188–189].

Міжкультурна компетентність у західній науці розглядається у двох аспектах: 1) як здатність формувати в собі іншу культурну ідентичність, що передбачає знання цінностей, норм, стандартів поведінки іншої культури; 2) як здатність досягати успіху в процесі міжкультурної комунікації [7, с. 132].

Загального усталеного визначення поняття “міжкультурна компетентність” у зарубіжній науковій літературі не наведено, тому що дослідники трактують його як багатоаспектне явище.

25 вересня 1995 р. Парламентська асамблея Ради Європи ухвалила позитивний висновок щодо заявки України на вступ до Ради Європи, а 9 листопада 1995 р. відбулась урочиста церемонія вступу нашої держави до РЄ. У Страсбурзі на площі перед Палацом Європи було піднято Державний прапор України [5]. Таким чином, наша держава розпочала активне входження в багатокультурне європейське середовище.

У 2000-х рр. проблема міжкультурної взаємодії й важливість міжкультурного діалогу як одного з найбільш дієвих інструментів у поглибленні порозуміння між країнами обговорювалася Радою Європи на багатьох конференціях, колоквиумах, робочих зустрічах, що дало можливість закласти підґрунтя для підготовки міжнародного документа з міжкультурних питань, покликаного дати новий потужний імпульс різним ініціативам і політичним способам розвитку культурного розмаїття та зниженню ризику дискримінації культурних меншин.

Так, 7 травня 2008 р. на 118-й сесії Комітету міністрів Ради Європи була прийнята Біла книга Ради Європи з міжкультурного діалогу (White Paper on Intercultural Dialogue) під назвою “Жити разом у гідності й рівності” (Living Together as Equals in Dignity) [11].

Міжкультурному діалогу відводиться роль у подоланні етнічних, релігійних, мовних бар'єрів шляхом конструктивної та демократичної взаємодії через ідентичності на основі спільних універсальних цінностей. У Білій книзі стверджується, що міжкультурний підхід створює орієнтовану на майбутнє модель міжкультурного розмаїття, засновану на гідності окремої людини, яка втілює в життя певну європейську ідентичність, що спирається на спільні фундаментальні цінності, повагу до спільної спадщини і культурного розмаїття та повагу до рівної гідності кожної людини [11].

У Білій книзі чітко визначено, що з міжкультурного діалогу не можна виключати жодну сферу: ані стосунки з сусідами, колегами по роботі, ані відносини в системі освіти та пов'язаних з нею інституціях або у громадянському суспільстві, молодіжному середовищі, або в політиці чи ЗМІ [11]. Міжкультурний діалог розуміється як процес, що складається з відкритого та ввічливого обміну поглядами між особами й групами осіб різного етнічного, культурного, релігійного та мовного походження і культурною спадщиною на основі взаємної поваги [11].

Рада Європи робить значний внесок у розвиток міжкультурного діалогу за допомогою таких інституцій, як Європейський центр за глобальну незалежність та солідарність (Центр “Північ-Південь”, м. Лісабон), Європейський центр сучасних мов (м. Грац, Австрія), Європейські молодіжні центри (м. Страсбург, м. Будапешт), Європейський центр імені Вергеланда (м. Осло) та Європейський культурний центр (м. Дельфі) [11].

У контексті політики Європейського Союзу питання інтеграції визначено основним у співпраці країн-членів ЄС. Створено європейський вебпортал із питань інтеграції (European Web Site on Integration), де розміщується вся інформація та нормативно-правова база з питань культурного розмаїття, міграційних процесів, навчання міжкультурної компетентності [9].

Аналіз програм і тренінгів на порталі доводить, що необхідність володіння міжкультурною компетентністю охоплює широкий спектр професій: державні службовці, поліцейські, працівники галузі охорони здоров'я, викладачі закладів вищої освіти, вчителі тощо.

У вітчизняній же науці міжкультурна компетентність почала широко досліджуватися на початку XXI ст. і визначалась як здатність особистості досягати розуміння в процесі взаємодії з представниками іншої культури з використанням компенсаторних стратегій для попередження конфліктів.

Дослідження, присвячені міжкультурній компетентності у вітчизняній педагогіці, здійснювалися такими вченими: Ф. Ахмедовою, В. Варданяном, Н. Васильєвою, Н. Гальсаковою, Г. Єлізаровою, Л. Зеленською, Н. Кузьміною, А. Марковою, Л. Мітіною, О. Овчарук, Н. Пассовим, І. Плужник, О. Садохіним, В. Сафоновою, С. Шехавцовою та іншими [6, с. 188–189].

Серед сучасних вітчизняних дослідників проблем міжкультурної компетентності слід згадати представників різних наукових шкіл України: С. Александрову (Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка), О. Байбакову (Ужгородський національний університет), І. Бахова (Міжрегіональна академія управління персоналом), Л. Воротняк (Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія), О. Данищенко (Національна академія державного управління при Президентові України), Н. Калашнік (Вінницький національний медичний університет ім. І. М. Пирогова), Л. Костенко (Київський національний університет ім. Тараса Шевченка), Т. Пилип (Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика), О. Рембрач (Хмельницький університет ім. Богдана Хмельницького), Н. Самойленко (Університет Григорія Сковороди в Переяславі), М. Стародуб (Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького) тощо [1, с. 158].

Висновки. Отже, вивчивши та проаналізувавши наукову літературу з досліджуваної теми і міжнародні документи, ми дійшли висновку, що становлення міжкультурної компетентності розпочалося після закінчення Другої світової війни. Причиною зародження нового наукового напрямку стала потреба у спілкуванні з представниками різних країн і народів, яка не могла бути задоволена тогочасними засобами. Тобто знання іноземної мови не було достатнім засобом комунікації з представниками інших культур.

Термін “міжкультурна компетентність” з’явився в процесі вивчення особливостей міжкультурної комунікації та виведення її в окрему галузь.

Зародження нового наукового напрямку стало наслідком практичної необхідності американських дипломатів забезпечувати успішну взаємодію з посадовими особами країн перебування з урахуванням їхніх культурних особливостей. Завдяки дослідженням команди науковців під керівництвом Едварда Холла було розроблено перші навчальні програми з міжкультурної компетентності [2, с. 152].

Дослідженням проблематики міжкультурної комунікації в Європі вже понад 50 років. Хоча ще у 1949 р. було утворено регіональну міжнародну організацію – Раду Європи – з метою налагодження міжкультурного діалогу між країнами-членами та виховання поваги до культурного розмаїття. Під егідою Ради Європи було прийнято низку міжнародних документів, які покликані регулювати питання міжкультурного діалогу між країнами-членами та їх громадянами.

У вітчизняній же науці міжкультурна компетентність почала досліджуватися лише на початку XXI ст. Тому сучасні українські науковці здійснюють активне дослідження нового наукового концепту та пропонують власне бачення методів формування інтеркультурної компетентності фахівців різних галузей із урахуванням сучасних міграційних та інтеграційних процесів, поглиблення міграційних процесів в Україні та світі.

Використана література:

1. Гальчун Н. Теоретичне осмислення поняття міжкультурної компетентності в сучасних наукових дослідженнях. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Вип. 35. С. 157–163.
2. Данищенко О. Поняття набуття міжкультурної компетентності: американський підхід. *Державне управління. Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 24. С. 148–153.
3. Данищенко О. Міжкультурна компетентність як вимога часу в європейському вимірі державного управління. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2014. № 6. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=939> (дата звернення: 16.12.2021 р.).
4. Данищенко О. Сутність та особливості формування міжкультурної компетентності. *Економіка та держава*. 2012. № 12. С. 141–144.
5. Постійне представництво України при Раді Європи. *Співробітництво між Україною та Радою Європи* : вебсайт. URL: <http://coe.mfa.gov.ua/ua/ukraine-coe/cooperatio> (дата звернення: 16.12.2021 р.).
6. Радул С. Теоретичні аспекти дослідження міжкультурної компетентності. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету ім. Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки*. 2014. Вип. 134. С. 188–192. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2014_134_49 (дата звернення: 16.12.2021 р.).
7. Сафонова І. Сутність і структура міжкультурної компетентності в контексті аксіологічного підходу. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2014. № 3 (62). С. 129–143.

8. Rogers E. M., Steinfatt T. M. Intercultural communication. Illinois : Waveland Press. Inc. Prospect Heights, 1999. 292 p.
9. Совет Европы. *Европейская культурная конвенция* : вебсайт. URL: <http://www.coe.int/ru/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/018> (дата звернення: 16.12.2021 р.).
10. An official website of the European Union. European Web Site on Integration : вебсайт. URL: <https://ec.europa.eu/migrant-integration/home> (дата звернення: 16.12.2021 р.).
11. White Paper on Intercultural Dialogue. *Council of Europe* : вебсайт. URL: http://www.coe.int/t/dg4/intercultural/WhitePaper_InterculturalDialogue_2_en.asp#P71_5982http://www.coe.int/t/dg4/intercultural/WhitePaper_InterculturalDialogue_2_en.asp#P71_5982 (дата звернення: 16.12.2021 р.).

References:

1. Halchun, N. Teoretychne osmyslennia poniattia mizhkulturnoi kompetentnosti v suchasnykh naukovykh doslidzhenniakh [Theoretical Understanding of intercultural competence concept in modern]. *Innovatsiina pedahohika*. 2021. Vol. 35, pp. 157–163. [in Ukrainian]
2. Danyshenko, O. Pytannia nabuttia mizhkulturnoi kompetentnosti: amerykanskyy pidkhd [The concept of intercultural competence acquiring: American approach]. *Derzhavne upravlinnia. Investysii: praktyka ta dosvid*. 2015. No. 24, pp. 148–153. [in Ukrainian]
3. Danyshenko, O. Mizhkulturna kompetentnist yak vymoha chasu v yevropeiskomu vymiri derzhavnoho upravlinnia [Intercultural competence as a requirement of time in European dimension in public administration]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*. 2014. No. 6. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=939>. [in Ukrainian]
4. Danyshenko, O. Sutnist ta osoblyvosti formuvannia mizhkulturnoi kompetentnosti [The concept and peculiarities of intercultural competence formation]. *Ekonomika ta derzhava*. 2012. No. 12, pp. 141–144. [in Ukrainian]
5. Postiine predstavnytstvo Ukrainy pry Radi Yevropy. Spivrobotnytstvo mizh Ukrainoiu ta Radoiu Yevropy : veb-sait. URL: <http://coe.mfa.gov.ua/ua/ukraine-coe/cooperatio>. [in Ukrainian]
6. Radul, S. Teoretychni aspekty doslidzhennia mizhkulturnoi kompetentnosti [Theoretical aspects of intercultural competence investigation]. *Naukovi zapysky Kirovohradskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka. Ser. Pedahohichni nauky*. 2014. Vol. 134, pp. 188–192. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2014_134_49. [in Ukrainian]
7. Safonova, I. Sutnist i struktura mizhkulturnoi kompetentnosti v konteksti aksiolohichnoho pidkhd [The concept and structure of intercultural competence in the axiological approach context]. *Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka*. 2014. No. 3 (62), pp. 129–143. [in Ukrainian]
8. Rogers, E. M., Steinfatt, T. M. Intercultural communication. Illinois : Waveland Press. Inc. Prospect Heights. 1999. 292 p.
9. Совет Европы. *Европейская культурная конвенция* [Council of Europe. European Cultural Convention] URL: <http://www.coe.int/ru/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/018>. [in Russian]
10. An official website of the European Union. European Web Site on Integration : veb-sait. URL: <https://ec.europa.eu/migrant-integration>.
11. White Paper on Intercultural Dialogue. Council of Europe. URL: http://www.coe.int/t/dg4/intercultural/WhitePaper_InterculturalDialogue_2_en.asp#P71_5982http://www.coe.int/t/dg4/intercultural/WhitePaper_InterculturalDialogue_2_en.asp#P71_5982.

Halchun N. P. Incipience of intercultural competence as independent scientific direction

The article is devoted to one of the actual problems of modern research – intercultural competence, namely to the problem of its formation as an independent scientific direction. Theoretical analysis of scientific works on the theme under investigation and international documents is conducted. The author of the article came to the conclusion that the incipience of intercultural competence began after the end of World War II. It is proved that the reason of a new scientific direction emergence was the need to communicate with representatives of different countries and people, that could not be satisfied by means of communication tools of that time. We should mention that knowledge of a foreign language was not a sufficient communication means with representatives of other countries.

The author of the article studied and analyzed the development of scientific ideas in the United States, Europe and Ukraine in chronological order.

It is investigated that the term “intercultural competence” appeared in the course of studying of intercultural competence peculiarities and singling it out into separate scientific field. The research works analysis on the topic gave better understanding that the new scientific field incipience was the practical need consequence of American diplomats to ensure successful interaction with population of countries of their being, considering their cultural characteristics.

Having generalized the scientific literature informational massive, the author of the article notes that the intercultural diversity investigation in Europe is over 50 years. A number of international documents adopted by the Council of Europe, that are to regulate the intercultural dialogue issues, both between the member-states of the Council and their citizens, and with the countries, have been studied and analyzed.

The author of the article pays attention that intercultural competence in Ukrainian science began to be widely investigated only at the beginning of the XXI century. It is indicated on the importance of such research for the intercultural competence formation of various fields specialists, considering modern globalization and integration processes, the migration processes deepening as in Ukraine so in the world.

Key words: *intercultural competence, communication, intercultural communication, intercultural dialogue, culture, intercultural interaction, cultural diversity, multicultural environment.*